

Cephaloziella uncinata

Krokmikromossa

Mossor

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Kunskapsbrist (DD)

Klass: *Marchantiopsida*, **Ordning:** *Jungermanniales*, **Familj:** *Cephaloziellaceae*, **Släkte:** *Cephaloziella* (mikromossor), **Art:** *Cephaloziella uncinata* - krokmikromossa Schust. **Synonymer:**

Kännetecken

Krokmikromossa bildar gula- till olivgröna mattor, med ljust brun sekundär pigmentering. Skotten är upp till ca 1 cm långa och en halv mm breda, upprätta och sparsamt förgrenade. Stammen är styv, köttig och vindlande med tjockväggiga barkceller. Rhizoider är spridda och fåtaliga. Bladen är glest sittande, tvärställda, rundat kvadratiska till kort ovala, löst rännformigt konkava, ca 2 gånger så breda som stammen, delade 0,7 av längden i två smala ovala spetsiga flikar. Spetsen av flikarna är kroklikt formad av 1-2 avlånga genomskinliga och tjockväggiga celler. Bladens oljekroppar är 3-7 per cell. Stipler är små men tydligast vid spetsen på kraftiga vegetativa skott. Groddkorn förekommer sällsynt. Dessa är elliptiska till spolförmiga, 2-celliga, gröna till otydligt brunaktiga och bildas i spetsen av mer eller mindre brunaktiga skott. Arten är samkönad. Svepet är ovalt samt avlångt och i mynningen finns en krenulerad kant med smala avlånga tjockväggiga celler som är 4-7 gånger så långa som breda. Krokmikromossa kännetecknas av 1) har tillspetsad bladflikar, där spetsen är formad av 1-2 avlånga, ofta inböjda och krokliknande spetsar, 2) har tandade till sågtandade honblad.

Utbredning och status

Arten är känd endast från en plats i Sverige (Padjelanta nationalpark) där arten påträffades 2002. Artens världsutbredning är arktisk-alpin, troligen cirkumarktisk. Förutom Sverige finns arten på Spetsbergen och utanför Norden är den uppgiven från Tyskland och norra Ryssland. I Asien är krokmikromossa funnen på flera platser i nordligaste Sibirien. I Nordamerika är den känd från Alaska och norra Kanada samt Grönland.

Ekologi

Mossan växer i Sverige i källpåverkade våtmarkspartier och långa källbäckar nedaför en snöleiga tillsammans med arktisk rostmossa *Marsupella arctica*. Att döma av den omgivande vegetationen (främst blodkrokmossa *Warnstorfia sarmantosa*) är miljön ganska kalkrik, eller åtminstone intermediärt mineralrik. På Grönland och Spetsbergen växer den som enkla skott bland andra mossor på torvrik jord, bland vitmossor *Sphagnum* eller i mossig, något kalkrika klippspringor, bland t.ex. grottskapania *Scapania gymnostomophila* och kalkflikmossa *Leiocolea heterocolpos*.

Hot

Det begränsade antalet kända lokaler både i Sverige och i världen gör att denna art är känslig för slumpfaktorer. Ett varmare och torrare klimat i fjällvärlden som innebär att snölegornas utbredning minskar kan utgöra ett hot.

Åtgärder

Ansvariga myndigheter bör göras uppmärksamma på artens förekomst i området för att kunna bevaka att verksamheter som kan skada arten inte påbörjas. Någon form av övervakning av artens habitat skulle även vara önskvärd.

Litteratur

Damsholt, K. 2002. Illustrated flora of Nordic liverworts and hornworts. -- Nordic Bryological Society, Copenhagen and Lund

Lönnell, N., Weibull, H. & Hallingbäck, T. 2002. Levermossor - två för Skandinavien nya arter upptäckta. Fauna & Flora 97 (3): 22-23.

Författare

Tomas Hallingbäck